

Door de IQ-testballon heen geprikt

Nieuw licht in de wereld van de hoogbegaafden. Onlangs verscheen het boek 'Hoogbegaafdheid. Dat zie je zo', geschreven door onder andere Frans Corten (foto).

Probeer maar eens of je hoogbegaafd bent via de thuistest van Mensa, vereniging van hoogbegaafden. Om voor dit predikaat in aanmerking te komen dien je hoger te scoren dan 98% van de bevolking, dat komt in de praktijk neer op een IQ zo tussen 140 en 150. Ik heb in mijn leven wegens mijn beroepsgroep tal van dit soort IQ-testen mogen doen. Figuurtjes invullen, logische cijferreeksen, you name it. Het grappige was: ik werd er steeds beter in, mijn scores werden hoger en hoger. Is dat simpelweg herkenning van bepaalde opgaven, of verhoog ik mijn IQ door voortschrijdend inzicht middels voorgaande leerervaringen? Ik acht me zeker niet opeens hyper-intelligent: IQ-testen zijn te leren.

Intelligentie wordt mijns inziens vooral op het vlak van wetenschappelijk inzicht gemeten. Ruimtelijk inzicht, wiskundig inzicht, redeneren. Maar: wordt IQ niet op een veel te beperkt vlak afgemeten? We moeten eigenlijk nog

zoveel meer checken. Hebben mensen met een hoog IQ een mooier gevoel voor taal? Zijn ze sociaal vaardiger? Op sociaal vlak blijven ze, zeker in de opgroefase, opvallend vaak 'achter'. Lukt het relationele leven beter dan de doorsnee Romeo of Juliet, of zijn ze op dit vlak juist beperkt? Ik zat ooit bij een meisje in de klas met een buitengewoon hoog IQ. Op relationeel vlak; een ontstellende druif. Er is nóg een paradox. "IQ is een bijzonder slechte voorspeller van wat men uiteindelijk presteert in het leven" zo stelt de Amerikaanse psycholoog Robert Sternberg. Wat blijkt? In de praktijk zijn hoogbegaafden relatief vaak underperformers. Ze vervelen zich snel, zijn vaak overbelast geraakt op hun werk. Ze disfunctioneren, wat niet komt omdat hun werk te moeilijk is maar juist te makkelijk, vaak leidend tot adaptatieproblemen, isolement op de werkvloer, ziekteverzuim of arbeidsconflicten. Je zou toch zeggen dat hun emotionele intelligentie

dermate hoog is dat ze dit soort situaties onder controle hebben en zich hier doorheen slaan. Dat ze zich, zoals sommige anderen, juist motiveren en nieuwe uitdagingen aangaan. Niets van dat. Een vrij beroep blijkt vaak het beste. Voor routineklussen, zo blijkt, moet je geen hoogbegaafden hebben. Die gaan zich vervelen, gaan allerlei manieren bedenken om het anders te doen. Ook heeft deze groep relatief vaak niet de kunde om een teamplayer te zijn, veroorzaakt door niveauverschil waar ze zich niet aan kunnen (willen?) aanpassen.

De vraag dient zich aan: ben je met een IQ-testje van 145 dan nog steeds zo hoogbegaafd?

Er zijn vele soorten van intelligentie. Harvard-psycholoog Gardner beschrijft er acht: linguïstisch, logisch-mathematisch, ruimtelijk-visueel, creatief/muzikaal, lichamelijk, naturalistisch, emotioneel en intrapersoonlijk/interpersoonlijk. De groepen worden langzaam uitgebreid, maar de laatste twee groepen worden in ieder geval door anderen 'emotionele intelligentie' genoemd. De meeste aandacht in de literatuur en in testen gaat uit naar de eerste drie. "Onterecht en jammer, dat de basis van IQ-berekening in de huidige opvatting eigenlijk alleen door de eerste drie groepen wordt bepaald", aldus Gardner. Het begrip meervoudige intelligentie komt nu namelijk om de hoek kijken, gebaseerd op voornoemde acht groepen. Gooi dus maar overboord, zo'n IQ-score van 145 over slechts drie groepen. Andersom kan trouwens ook: Mozart was extreem hoogbegaafd in de muzikale groep, maar verder...

Terug naar de underperformers. Er bestaat zelfs een loopbaancoach met het

specialisme 'hoogbegaafden'. Frans Corten, co-auteur van het al genoemde boek 'Hoogbegaafd. Dat zie je zó!' helpt vastgelopen werknemers met een hoog IQ uit heel Nederland. Waar Corten fel over kan worden is, dat er weinig begrip in het bedrijfsleven bestaat. Bedrijven die zichzelf innovatief noemen, geven hoogbegaafden weinig kans tot ontplooiing: "Laat een gemotiveerde hoogbegaafde rondlopen en heel erg goed kijken naar het op te lossen probleem. Dan heb je helemaal geen duurbetaalde adviesbureau's meer nodig." aldus Corten. Aangevend dient overigens te worden dat Corten zelf ook hoogbegaafd is. Hoe nu met deze beroepsgroep om te gaan? Zelf blijken hoogbegaafden opvallend vaak bevestiging te zoeken, soms niet eens van zichzelf te weten dat ze hyperintelligent zijn, op welk vlak dan ook. Er zijn er velen die zichzelf pas op latere leeftijd ontdekken. "Hoogbegaafden overleven alleen in grote organisaties als ze een bijzondere positie krijgen. Dat heeft overigens niets met hiërarchie te maken, ze hoe-

ven niet omhoog. Belangrijk voor hen is, dat ze het anders mogen doen." Corten ontdekte een verrassende parallel tussen hoogbegaafden en kunstenaars. Beiden kunnen zich vaak pas ontplooiën als er aan soms wonderlijke voorwaarden wordt voldaan. Inspiratie en motivatie blijken belangrijker factoren dan kennis en kunde.

Dat blijkt. Op de website van Mensa verhaalt een huisschilder hoe gelukkig hij thans is. Relatief simpel werk, maar zelfstandig. In de nieuwbouw blijkt hij steeds voor nieuwe uitdagingen te staan. "Geen kozijn is hetzelfde!"

Tekst: Koen Cox

Bronnen:

Robert Sternberg- Succesvolle Intelligentie
 Howard Gardner- Soorten Intelligentie
 Het Financiële Dagblad, 17/10/2008
 Algemeen Dagblad, 17/10/2008
www.mensa.nl
www.pedagogiek.net
www.werkenwaarde.nl

Mensa Thuis test
 In Portable Document Format

Na invulling opsturen aan:
 Selectiecommissie
 G. van Orschoot
 's Gravenweg 33a
 3062 ZJ ROTTERDAM

PDF WB04 / WW2004

De richttijd voor het maken van deze test is 20 minuten. Volgt U gewoon uw eigen tempo, maar noteer de door U gebruikte tijd hieronder. U kunt het formulier ter beoordeling opsturen naar het hiernaast opgegeven adres. De kosten voor het nakijken van deze test bedragen € 7,50 Euro. U dient dit bedrag over te maken op bankrekeningnummer 25 72 12 310 t.n.v. de Selectiecommissie Mensa Nederland. Na ontvangst van dit bedrag wordt de uitslag U zo spoedig mogelijk toegezonden. De juiste oplossingen van de vragen worden niet verstrekt. Het resultaat van de test is geldig vanaf een leeftijd van ongeveer 15 jaar.

Naam en voorletters: _____

Adres: _____

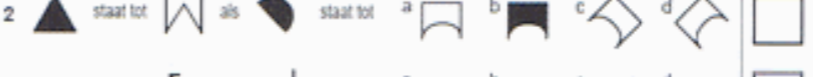
Postcode en woonplaats: _____

Beroep: _____ Telefoonnummer: _____

Geboortedatum: _____ Geslacht: _____ Gebruikte tijd: _____

1 Kies uit de vier mogelijkheden van rechts het element dat in elke analogie ontbreekt.

1

2

3

4

2 Kies uit de vijf mogelijkheden van rechts twee elementen die in iedere analogie ontbreken.

1

2

3

4

© 2002 mensa